

Om tid...

I sommar har vi haft mycket tid att prata, fundera och filura. Tid är en av de saker vi haft tid till. Tid har i alla tider varit ett spännande begrepp, svårt att definiera och ändå väldigt självklart som en del i varje resonemang vi för. Modern, samtidig, snabb, timing, väntan, gammal, ny, mål, föreställning och eftertanke. Alla de här begreppen – och många, många andra, bygger på att vi har en gemensam tidsuppfattning. Vi föreställer oss tiden som en flod, en väg, ett snöre eller en resa. Tidens främsta egenskap är att den går hela tiden och vi mäter den alltså i längd. Dagar, timmar och minuter är tidens motsvarighet till meter, centimeter och millimeter. En klocka mäter naturligtvis hur lång tid som förflyter. Vi är också överens om att tiden är lika lång för alla. Den kan ofta kännas olika lång – om Camilla och Troed sitter vid varsin dator och gör olika saker kan vi mycket väl tycka att olika lång tid har förflutit. Ändå kommer vi ju fram till klockan 15.00 exakt samtidigt.

Människor är också väldigt förtjusta i uttryck som att ”tid är demokratiskt, det är det enda vi har lika mycket av”. Här börjar vi ana ugglor i mossen. När vi tänker på människor vi känner är det alldeles uppenbart att en del tycks ha hur mycket tid som helst, andra ingen alls. Några hinner på ett år med att göra, säga, tänka och uppleva det andra inte hinner i en livstid. Hur får vi den vardagsupplevelsen att passa ihop med föreställningen om tiden som ett snöre som är lika långt för alla?

Vår lösning är att bygga på begreppsapparaten lite. Tänk om tiden inte bara har längd utan också bredd? Tänk om de som hinner väldigt mycket faktiskt utnyttjar tidens bredd? Att klara av att vara mamma eller pappa och arbeta samtidigt känns bredare än att bara göra det ena. Att ”ha många bollar i luften” är väl ett annat begrepp som handlar om tidens bredd. Att inte ha tunnelseende och att se sådant som andra tycker är perifert eller ovidkommande är andra tecken på att man utnyttjar bredden. Plötsligt får vi en helt annan bild av tiden, en som förklarar varför några känner att de har gott om tid och andra att de har ont om den. De som har ont om tid utnyttjar inte bredden helt enkelt!

Nu blir det lite matematik: Det tar dig kanske 5 minuter att läsa det här nyhetsbrevet. Eftersom standardenheten för tid är sekunder använder vi det. Den tid du har använt är alltså 300 sekunder lång. Om du inte gjort, tänkt, associerat eller engagerat dig i något annat än den här texten säger vi att du har använt en breddsekund. Alltså har du totalt sett förbrukat $300 * 1$ sekunder, d v s 300 kvadratsekunder. Är du med?

Har du däremot samtidigt använt delar av din kapacitet till att tänka på annat, prata med dina barn, koppla den här texten till exempel i din vardag eller lagat mat blir det en helt annan sak. Låt oss säga att du har använt lika mycket av dina resurser utanför nyhetsbrevsläsningen som du gjort åt att läsa. Då kan vi säga att du har använt två breddsekunder. Alltså har du totalt sett använt $300 * 2$ sekunder, d v s 600 kvadratsekunder. Du har alltså haft dubbelt så mycket tid som din granne som ”bara” läst de senaste fem minuterna!

När vi kommit så här långt känns det naturligt, i vår tredimensionella värld, att lägga på ytterligare en aspekt. Hur engagerad är man i det man gör? Alltså hur mycket energi lägger man ner i var och en av de aktiviteter eller handlingar man utför? Vi kallar den här

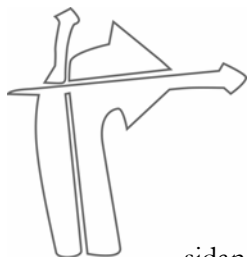
Paradigmmäklarna i Sverige

Box 7 - L. Tvärg. 5

240 33 Löberöd

0413 - 300 02

www.parm.se - info@parm.se

sidan av tid för ”djup”. Om du är väldigt oengagerad, kanske är du trött efter en lång dag eller också är texten bara väldigt ointressant, är ditt djup inte särskilt stort. Låt oss säga att du inte gör något annat än läser (bredden är 1) och du lägger väldigt lite engagemang i det du läser (djupet blir också 1). Då får du alltså en tidslåda som är 300 sekunder lång, 1 sekund bred och 1 sekund djup. Reglerna för volymen hos ett rätblock ger oss alltså en total tid som är $300 \cdot 1 \cdot 1 = 300$ kubiksekunder.

Om du, en annan gång, läser samtidigt som du gör något annat och dessutom gör båda de här sakerna med större engagemang får du kanske en tidslåda som är 300 sekunder lång, 2 sekunder bred och 3 sekunder djup, alltså $300 \cdot 2 \cdot 3 = 1800$ kubiksekunder.

Det är ju inte det minsta underligt om den andra situationen upplevs som väldigt mycket mer innehållsrik än den första. Det är ju inte heller konstigt om du, i det första läget, känner att du har ont om tid medan du i det andra fallet kan känna att du hinner hur mycket som helst.

Till slut vill vi gärna lägga på en kvalitativ beskrivning av vår tidslåda. Tänk dig att lådan är en flod som flyter fram. Den har alltså längd, bredd och djup. Dessutom kan den ha olika karaktärer. Ibland är floden full av virvlar, bakvatten, skummande forsar och turbulens. Ibland flyter den väldigt jämnt och utan störningar. I den lugnt flytande floden kan vatten rinna fort på vissa ställen och sakta på vissa, vattnet kan vara varmt på ytan och kallt på djupet – det viktiga är att det är jämna och successiva övergångar mellan de olika tillstånden. I den skummande och virvlande floden är det abrupta hopp och skarpa gränser mellan snabbt flytande kallt vatten och stillastående ljummet bakvatten. I vår bild av tiden motsvaras de här övergångarna och virvlarna av hur vi väljer att avgränsa och dela upp vår tid. När gränserna mellan familj och försörjning blir för skarpa eller när övergångarna mellan sådant vi är engagerade i och sådant vi inte vill göra alls blir för abrupta, då känns tidslådan fragmenterad och splittrad. Gränserna kan finnas i längdriktningen, d v s när vi delar upp dagen i arbetstid och fritid, eller på bredden, d v s när vi, under en och samma minut, kastar oss mellan oro för barn med influensa och ett samtal om nästa års budget i företaget. Gränserna kan också finnas på djupet när vi är väldigt engagerade i en aspekt av något vi håller på med – men fullständigt likgiltiga inför en annan. Oavsett vilket skapar de här skarpa avgränsningarna virvlar, turbulens och bakvatten. Motsatsen är när alla delar – längd, bredd och djup, känns som en sammanhängande helhet. Det är förmodligen det vi menar när vi säger att man har ”flow”...

Camilla och Troed